

Zadatak 261 (Tin, srednja škola)

Ako je $tg x + ctg x = 3$, koliko je $\frac{1}{\sin^2 x} + \frac{1}{\cos^2 x}$?

Rješenje 261

Ponovimo!

$$tg \alpha = \frac{\sin \alpha}{\cos \alpha}, \quad ctg \alpha = \frac{\cos \alpha}{\sin \alpha}, \quad \frac{a}{b} + \frac{c}{d} = \frac{a \cdot d + b \cdot c}{b \cdot d}, \quad \cos^2 \alpha + \sin^2 \alpha = 1.$$

$$(a \cdot b)^n = a^n \cdot b^n, \quad \left(\frac{a}{b}\right)^n = \frac{a^n}{b^n}, \quad \frac{a+b}{n} = \frac{a}{n} + \frac{b}{n}.$$

Skratiti razlomak znači brojnik i nazivnik tog razlomka podijeliti istim brojem različitim od nule i jedinice

$$\frac{a \cdot n}{b \cdot n} = \frac{a}{b}, \quad n \neq 0, \quad n \neq 1.$$

1. inačica

Transformiramo zadanu jednakost.

$$tg x + ctg x = 3 \Rightarrow \frac{\sin x}{\cos x} + \frac{\cos x}{\sin x} = 3 \Rightarrow \frac{\sin^2 x + \cos^2 x}{\sin x \cdot \cos x} = 3 \Rightarrow \frac{1}{\sin x \cdot \cos x} = 3.$$

Sada je

$$\frac{1}{\sin^2 x} + \frac{1}{\cos^2 x} = \frac{\sin^2 x + \cos^2 x}{\sin^2 x \cdot \cos^2 x} = \frac{1}{\sin^2 x \cdot \cos^2 x} = \left(\frac{1}{\sin x \cdot \cos x}\right)^2 = \left[\frac{1}{\sin x \cdot \cos x} = 3\right]^2 = 3^2 = 9.$$

2. inačica

$$\begin{aligned} \frac{1}{\sin^2 x} + \frac{1}{\cos^2 x} &= \frac{\sin^2 x + \cos^2 x}{\sin^2 x \cdot \cos^2 x} = \frac{1}{\sin^2 x \cdot \cos^2 x} = \left(\frac{1}{\sin x \cdot \cos x}\right)^2 = \left(\frac{\sin^2 x + \cos^2 x}{\sin x \cdot \cos x}\right)^2 = \\ &= \left(\frac{\sin^2 x}{\sin x \cdot \cos x} + \frac{\cos^2 x}{\sin x \cdot \cos x}\right)^2 = \left(\frac{\sin^2 x}{\sin x \cdot \cos x} + \frac{\cos^2 x}{\sin x \cdot \cos x}\right)^2 = \left(\frac{\sin x}{\cos x} + \frac{\cos x}{\sin x}\right)^2 = \\ &= (tg x + ctg x)^2 = [tg x + ctg x = 3]^2 = 3^2 = 9. \end{aligned}$$

Vježba 261

Ako je $tg x + ctg x = 5$, koliko je $\frac{1}{\sin^2 x} + \frac{1}{\cos^2 x}$?

Rezultat: 25.

Zadatak 262 (Mirna, gimnazija)

Pojednostavnite izraz $A = \frac{\sin(2x+y) - \sin(2x-y) + \sin y}{\cos(2x+y) + \cos(2x-y) + \cos y}$,

pri čemu je $\cos y \neq 0$, $\cos 2 \cdot x \neq -\frac{1}{2}$.

Rješenje 262

Ponovimo!

$$\sin(\alpha + \beta) = \sin \alpha \cdot \cos \beta + \cos \alpha \cdot \sin \beta, \quad \sin(\alpha - \beta) = \sin \alpha \cdot \cos \beta - \cos \alpha \cdot \sin \beta.$$

$$\cos(\alpha + \beta) = \cos \alpha \cdot \cos \beta - \sin \alpha \cdot \sin \beta \quad , \quad \cos(\alpha - \beta) = \cos \alpha \cdot \cos \beta + \sin \alpha \cdot \sin \beta.$$

$$\operatorname{tg} \alpha = \frac{\sin \alpha}{\cos \alpha} \quad , \quad \operatorname{ctg} \alpha = \frac{\cos \alpha}{\sin \alpha}.$$

Zakon distribucije množenja prema zbrajanju.

$$a \cdot (b + c) = a \cdot b + a \cdot c \quad , \quad a \cdot b + a \cdot c = a \cdot (b + c).$$

Skratiti razlomak znači brojnik i nazivnik tog razlomka podijeliti istim brojem različitim od nule i jedinice

$$\frac{a \cdot n}{b \cdot n} = \frac{a}{b} \quad , \quad n \neq 0 \quad , \quad n \neq 1.$$

$$A = \frac{\sin(2 \cdot x + y) - \sin(2 \cdot x - y) + \sin y}{\cos(2 \cdot x + y) + \cos(2 \cdot x - y) + \cos y} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow A = \frac{\sin 2x \cdot \cos y + \cos 2x \cdot \sin y - (\sin 2x \cdot \cos y - \cos 2x \cdot \sin y) + \sin y}{\cos 2x \cdot \cos y - \sin 2x \cdot \sin y + \cos 2x \cdot \cos y + \sin 2x \cdot \sin y + \cos y} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow A = \frac{\sin 2x \cdot \cos y + \cos 2x \cdot \sin y - \sin 2x \cdot \cos y + \cos 2x \cdot \sin y + \sin y}{\cos 2x \cdot \cos y - \sin 2x \cdot \sin y + \cos 2x \cdot \cos y + \sin 2x \cdot \sin y + \cos y} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow A = \frac{\sin 2x \cdot \cos y + \cos 2x \cdot \sin y - \sin 2x \cdot \cos y + \cos 2x \cdot \sin y + \sin y}{\cos 2x \cdot \cos y - \sin 2x \cdot \sin y + \cos 2x \cdot \cos y + \sin 2x \cdot \sin y + \cos y} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow A = \frac{\cos 2x \cdot \sin y + \cos 2x \cdot \sin y + \sin y}{\cos 2x \cdot \cos y + \cos 2x \cdot \cos y + \cos y} \Rightarrow A = \frac{2 \cdot \cos 2x \cdot \sin y + \sin y}{2 \cdot \cos 2x \cdot \cos y + \cos y} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow A = \frac{\sin y \cdot (2 \cdot \cos 2x + 1)}{\cos y \cdot (2 \cdot \cos 2x + 1)} \Rightarrow A = \frac{\sin y \cdot (2 \cdot \cos 2x + 1)}{\cos y \cdot (2 \cdot \cos 2x + 1)} \Rightarrow A = \frac{\sin y}{\cos y} \Rightarrow A = \operatorname{tg} y.$$

Vježba 262

Pojednostavnite izraz $A = \frac{\cos(2 \cdot x + y) + \cos(2 \cdot x - y) + \cos y}{\sin(2 \cdot x + y) - \sin(2 \cdot x - y) + \sin y}$,

pri čemu je $\sin y \neq 0$, $\cos 2 \cdot x \neq -\frac{1}{2}$.

Rezultat: $A = \operatorname{ctg} y$.

Zadatak 263 (Mirna, gimnazija)

Ako je $m = \operatorname{tg} x + \sin x$ i $n = \operatorname{tg} x - \sin x$, koliko je $A = \frac{m-n}{m+n}$?

Rješenje 263

Ponovimo!

$$\operatorname{tg} \alpha \cdot \operatorname{ctg} \alpha = 1 \quad , \quad \operatorname{ctg} \alpha = \frac{1}{\operatorname{tg} \alpha} \quad , \quad \operatorname{tg} \alpha = \frac{\sin \alpha}{\cos \alpha} \quad , \quad \operatorname{ctg} \alpha = \frac{\cos \alpha}{\sin \alpha} \quad , \quad n = \frac{n}{1}$$

$$\frac{\frac{a}{b}}{\frac{c}{d}} = \frac{a \cdot d}{b \cdot c}.$$

Zakon distribucije množenja prema zbrajanju.

$$a \cdot (b + c) = a \cdot b + a \cdot c \quad , \quad a \cdot b + a \cdot c = a \cdot (b + c).$$

Skratiti razlomak znači brojnik i nazivnik tog razlomka podijeliti istim brojem različitim od nule i jedinice

$$\frac{a \cdot n}{b \cdot n} = \frac{a}{b}, \quad n \neq 0, \quad n \neq 1.$$

$$A = \frac{m-n}{m+n} \Rightarrow A = \frac{tg x + \sin x - (tg x - \sin x)}{tg x + \sin x + tg x - \sin x} \Rightarrow A = \frac{tg x + \sin x - tg x + \sin x}{tg x + \sin x + tg x - \sin x} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow A = \frac{tg x + \sin x - tg x + \sin x}{tg x + \sin x + tg x - \sin x} \Rightarrow A = \frac{\sin x + \sin x}{tg x + tg x} \Rightarrow A = \frac{2 \cdot \sin x}{2 \cdot tg x} \Rightarrow A = \frac{2 \cdot \sin x}{2 \cdot tg x} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow A = \frac{\sin x}{tg x} \Rightarrow \left[\begin{array}{l} \text{može na} \\ \text{dva načina} \end{array} \right] \Rightarrow$$

$$\bullet \Rightarrow A = \sin x \cdot ctg x \Rightarrow A = \sin x \cdot \frac{\cos x}{\sin x} \Rightarrow A = \frac{\sin x}{1} \cdot \frac{\cos x}{\sin x} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow A = \frac{\sin x}{1} \cdot \frac{\cos x}{\sin x} \Rightarrow A = \cos x.$$

$$\bullet \Rightarrow A = \frac{\frac{\sin x}{1}}{\frac{\sin x}{\cos x}} \Rightarrow A = \frac{\sin x \cdot \cos x}{\sin x} \Rightarrow A = \frac{\sin x \cdot \cos x}{\sin x} \Rightarrow A = \cos x.$$

Vježba 263

Ako je $m = tg x + \sin x$ i $n = tg x - \sin x$, koliko je $A = \frac{m+n}{m-n}$?

Rezultat: $A = \frac{1}{\cos x}.$

Zadatak 264 (Matija, gimnazija)

Bez uporabe računala izračunaj vrijednost izraza $\frac{\sin x + \sin 3x + \sin 5x}{\cos x + \cos 3x + \cos 5x}$ za $x = 15^\circ$.

Rješenje 264

Ponovimo!

$$tg x = \frac{\sin x}{\cos x}, \quad tg 45^\circ = 1, \quad ctg x = \frac{\cos x}{\sin x}, \quad ctg 45^\circ = 1.$$

Za zbrajanje realnih brojeva vrijede ova svojstva:

- komutativnost (zamjena)

$$a + b = b + a.$$

Zbroj se ne mijenja ako pribrojnici zamijene svoja mjesta.

- asocijativnost (udruživanje)

$$(a + b) + c = a + (b + c).$$

Zbroj se ne mijenja ako pribrojnike udružimo na bilo koji način.

Formule pretvorbe zbroja u umnožak

$$\sin x + \sin y = 2 \cdot \sin \frac{x+y}{2} \cdot \cos \frac{x-y}{2}, \quad \cos x + \cos y = 2 \cdot \cos \frac{x+y}{2} \cdot \cos \frac{x-y}{2}.$$

Parnost funkcije

Za funkciju $f : D_f \rightarrow R$ kažemo da je parna ako za svaki $x \in D_f$ vrijedi

$$f(-x) = f(x).$$

Parnost kosinusa

Za svaki realni broj x vrijedi

$$\cos(-x) = \cos x,$$

tj. kosinus je parna funkcija.

Zakon distribucije množenja prema zbrajanju.

$$a \cdot (b+c) = a \cdot b + a \cdot c, \quad a \cdot b + a \cdot c = a \cdot (b+c).$$

Skratiti razlomak znači brojnik i nazivnik tog razlomka podijeliti istim brojem različitim od nule i jedinice

$$\frac{a \cdot n}{b \cdot n} = \frac{a}{b}, \quad n \neq 0, \quad n \neq 1.$$

$$\begin{aligned} \frac{\sin x + \sin 3x + \sin 5x}{\cos x + \cos 3x + \cos 5x} &= \frac{(\sin x + \sin 5x) + \sin 3x}{(\cos x + \cos 5x) + \cos 3x} = \frac{2 \cdot \sin \frac{x+5 \cdot x}{2} \cdot \cos \frac{x-5 \cdot x}{2} + \sin 3x}{2 \cdot \cos \frac{x+5 \cdot x}{2} \cdot \cos \frac{x-5 \cdot x}{2} + \cos 3x} = \\ &= \frac{2 \cdot \sin \frac{6 \cdot x}{2} \cdot \cos \frac{-4 \cdot x}{2} + \sin 3x}{2 \cdot \cos \frac{6 \cdot x}{2} \cdot \cos \frac{-4 \cdot x}{2} + \cos 3x} = \frac{2 \cdot \sin \frac{6 \cdot x}{2} \cdot \cos \frac{-4 \cdot x}{2} + \sin 3x}{2 \cdot \cos \frac{6 \cdot x}{2} \cdot \cos \frac{-4 \cdot x}{2} + \cos 3x} = \frac{2 \cdot \sin 3x \cdot \cos(-2x) + \sin 3x}{2 \cdot \cos 3x \cdot \cos(-2x) + \cos 3x} = \\ &= \frac{2 \cdot \sin 3x \cdot \cos 2x + \sin 3x}{2 \cdot \cos 3x \cdot \cos 2x + \cos 3x} = \frac{\sin 3x \cdot (2 \cdot \cos 2x + 1)}{\cos 3x \cdot (2 \cdot \cos 2x + 1)} = \frac{\sin 3x \cdot (2 \cdot \cos 2x + 1)}{\cos 3x \cdot (2 \cdot \cos 2x + 1)} = \frac{\sin 3x}{\cos 3x} = \\ &= \operatorname{tg} 3x = \left[x = 15^{\circ} \right] = \operatorname{tg} \left(3 \cdot 15^{\circ} \right) = \operatorname{tg} 45^{\circ} = 1. \end{aligned}$$

Vježba 264

Bez uporabe računala izračunaj vrijednost izraza $\frac{\cos x + \cos 3x + \cos 5x}{\sin x + \sin 3x + \sin 5x}$ za $x = 15^{\circ}$.

Rezultat: 1.

Zadatak 265 (Ana, gimnazija)

Izračunaj: $\frac{\cos x \cdot \sin 2x}{\sin x - \sin x \cdot \cos 2x}$.

A. $\operatorname{tg}^2 x$ B. $\cos^2 x$ C. $\operatorname{ctg}^2 x$ D. $\sin^2 x$

Rješenje 265

Ponovimo!

$$\sin 2\alpha = 2 \cdot \sin \alpha \cdot \cos \alpha, \quad \cos^2 \alpha + \sin^2 \alpha = 1, \quad \cos 2\alpha = \cos^2 \alpha - \sin^2 \alpha, \quad \operatorname{ctg} \alpha = \frac{\cos \alpha}{\sin \alpha}.$$

$$\operatorname{tg} \alpha = \frac{\sin \alpha}{\cos \alpha}, \quad 1 - \cos 2\alpha = 2 \cdot \sin^2 \alpha, \quad \frac{a^n}{b^n} = \left(\frac{a}{b} \right)^n.$$

Zakon distribucije množenja prema zbrajanju.

$$a \cdot (b+c) = a \cdot b + a \cdot c, \quad a \cdot b + a \cdot c = a \cdot (b+c).$$

Skratiti razlomak znači brojnik i nazivnik tog razlomka podijeliti istim brojem različitim od nule i jedinice

$$\frac{a \cdot n}{b \cdot n} = \frac{a}{b}, \quad n \neq 0, \quad n \neq 1.$$

1. inačica

$$\begin{aligned} \frac{\cos x \cdot \sin 2x}{\sin x - \sin x \cdot \cos 2x} &= \frac{\cos x \cdot 2 \cdot \sin x \cdot \cos x}{\sin x \cdot (1 - \cos 2x)} = \frac{\cos x \cdot 2 \cdot \sin x \cdot \cos x}{\sin x \cdot (1 - \cos 2x)} = \frac{\cos x \cdot 2 \cdot \cos x}{1 - \cos 2x} = \\ &= \frac{2 \cdot \cos^2 x}{2 \cdot \sin^2 x} = \frac{2 \cdot \cos^2 x}{2 \cdot \sin^2 x} = \frac{\cos^2 x}{\sin^2 x} = \left(\frac{\cos x}{\sin x} \right)^2 = \operatorname{ctg}^2 x. \end{aligned}$$

Odgovor je pod C.

2. inačica

$$\begin{aligned} \frac{\cos x \cdot \sin 2x}{\sin x - \sin x \cdot \cos 2x} &= \frac{\cos x \cdot 2 \cdot \sin x \cdot \cos x}{\sin x \cdot (1 - \cos 2x)} = \frac{\cos x \cdot 2 \cdot \sin x \cdot \cos x}{\sin x \cdot (1 - \cos 2x)} = \frac{\cos x \cdot 2 \cdot \cos x}{1 - \cos 2x} = \\ &= \frac{2 \cdot \cos^2 x}{\cos^2 x + \sin^2 x - (\cos^2 x - \sin^2 x)} = \frac{2 \cdot \cos^2 x}{\cos^2 x + \sin^2 x - \cos^2 x + \sin^2 x} = \\ &= \frac{2 \cdot \cos^2 x}{\cos^2 x + \sin^2 x - \cos^2 x + \sin^2 x} = \frac{2 \cdot \cos^2 x}{\sin^2 x + \sin^2 x} = \frac{2 \cdot \cos^2 x}{2 \cdot \sin^2 x} = \frac{2 \cdot \cos^2 x}{2 \cdot \sin^2 x} = \frac{\cos^2 x}{\sin^2 x} = \left(\frac{\cos x}{\sin x} \right)^2 = \operatorname{ctg}^2 x. \end{aligned}$$

Odgovor je pod C.

Vježba 265

Izračunaj: $\frac{\sin x - \sin x \cdot \cos 2x}{\cos x - \sin 2x}$.

A. $\operatorname{tg}^2 x$ B. $\cos^2 x$ C. $\operatorname{ctg}^2 x$ D. $\sin^2 x$

Rezultat: A.

Zadatak 266 (Goga, gimnazija)

Ako je $f(x - \pi) = 2 \cdot \cos \frac{x}{2}$, onda je $f(2 \cdot x)$ jednako:

A. $2 \cdot \cos(\pi - x)$ B. $2 \cdot \sin x$ C. $-2 \cdot \sin x$ D. $2 \cdot \cos(x + \pi)$

Rješenje 266

Ponovimo!

$$\frac{a+b}{n} = \frac{a}{n} + \frac{b}{n}, \quad \cos(x+y) = \cos x \cdot \cos y - \sin x \cdot \sin y, \quad \cos^2 \alpha + \sin^2 \alpha = 1.$$

$$\cos \frac{\pi}{2} = 0, \quad \sin \frac{\pi}{2} = 1.$$

Skratiti razlomak znači brojnik i nazivnik tog razlomka podijeliti istim brojem različitim od nule i jedinice

$$\frac{a \cdot n}{b \cdot n} = \frac{a}{b}, \quad n \neq 0, \quad n \neq 1.$$

Najprije odredimo funkciju f.

$$f(x - \pi) = 2 \cdot \cos \frac{x}{2} \Rightarrow \left[\begin{array}{l} \text{supstitucija} \\ x - \pi = y \\ x = y + \pi \end{array} \right] \Rightarrow f(y) = 2 \cdot \cos \frac{y + \pi}{2} \Rightarrow f(y) = 2 \cdot \cos \left(\frac{y}{2} + \frac{\pi}{2} \right) \Rightarrow$$

$$\begin{aligned} \Rightarrow f(y) &= 2 \cdot \left(\cos \frac{y}{2} \cdot \cos \frac{\pi}{2} - \sin \frac{y}{2} \cdot \sin \frac{\pi}{2} \right) \Rightarrow f(y) = 2 \cdot \left(\cos \frac{y}{2} \cdot 0 - \sin \frac{y}{2} \cdot 1 \right) \Rightarrow \\ &\Rightarrow f(y) = 2 \cdot \left(0 - \sin \frac{y}{2} \right) \Rightarrow f(y) = -2 \cdot \sin \frac{y}{2}. \end{aligned}$$

Funkcija f zadana je izrazom

$$f(x) = -2 \cdot \sin \frac{x}{2}$$

pa je tada

$$f(2 \cdot x) = -2 \cdot \sin \frac{2 \cdot x}{2} \Rightarrow f(2 \cdot x) = -2 \cdot \sin \frac{2 \cdot x}{2} \Rightarrow f(2 \cdot x) = -2 \cdot \sin x.$$

Odgovor je pod C.

Vježba 266

Ako je $f(x + \pi) = 2 \cdot \cos \frac{x}{2}$, onda je $f(2 \cdot x)$ jednako:

- A. $2 \cdot \cos(\pi - x)$ B. $2 \cdot \sin x$ C. $-2 \cdot \sin x$ D. $2 \cdot \cos(x + \pi)$

Rezultat: B.

Zadatak 267 (Goga, gimnazija)

Izraz $\frac{\sin^2 x \cdot \cos x + \cos^3 x - \sin x \cdot \cos x}{\cos^2 x}$ jednak je:

- A. $\sin x$ B. $\frac{1 - \sin x}{\cos x}$ C. $\operatorname{tg} x$ D. $1 - \cos x$

Rješenje 267

Ponovimo!

$$\cos^2 \alpha + \sin^2 \alpha = 1.$$

Zakon distribucije množenja prema zbrajanju.

$$a \cdot (b + c) = a \cdot b + a \cdot c, \quad a \cdot b + a \cdot c = a \cdot (b + c).$$

Skratiti razlomak znači brojnik i nazivnik tog razlomka podijeliti istim brojem različitim od nule i jedinice

$$\frac{a \cdot n}{b \cdot n} = \frac{a}{b}, \quad n \neq 0, \quad n \neq 1.$$

$$\begin{aligned} \frac{\sin^2 x \cdot \cos x + \cos^3 x - \sin x \cdot \cos x}{\cos^2 x} &= \frac{\cos x \cdot (\sin^2 x + \cos^2 x - \sin x)}{\cos^2 x} = \\ &= \frac{\cos x \cdot ((\sin^2 x + \cos^2 x) - \sin x)}{\cos^2 x} = \frac{\cos x \cdot (1 - \sin x)}{\cos^2 x} = \frac{\cos x \cdot (1 - \sin x)}{\cos^2 x} = \frac{1 - \sin x}{\cos x}. \end{aligned}$$

Odgovor je pod B.

Vježba 267

Izraz $\frac{\cos^2 x \cdot \sin x + \sin^3 x - \sin x \cdot \cos x}{\sin x}$ jednak je:

- A. $\sin x$ B. $\frac{1 - \sin x}{\cos x}$ C. $\operatorname{tg} x$ D. $1 - \cos x$

Rezultat: D.

Zadatak 268 (4A, 4B, TUPŠ)

Mjera kuta je 162° . Koliko je to radijana?

- A. $\frac{9 \cdot \pi}{10}$ B. $\frac{10 \cdot \pi}{9}$ C. $\frac{9 \cdot \pi}{20}$ D. $\frac{20 \cdot \pi}{9}$

Rješenje 268

Ponovimo!

$$n = \frac{n}{1}, \quad \frac{a}{b} \cdot \frac{c}{d} = \frac{a \cdot c}{b \cdot d}$$

Kut s mjerom od α° stupnjeva ima

$$\alpha_r = \frac{\pi}{180} \cdot \alpha^\circ$$

radiana.

Skratiti razlomak znači brojnik i nazivnik tog razlomka podijeliti istim brojem različitim od nule i jedinice

$$\frac{a \cdot n}{b \cdot n} = \frac{a}{b}, \quad n \neq 0, \quad n \neq 1.$$

$$\left. \begin{aligned} \alpha^\circ = 162^\circ \\ \alpha_r = \frac{\pi}{180} \cdot \alpha^\circ \end{aligned} \right\} \Rightarrow \alpha_r = \frac{\pi}{180} \cdot 162^\circ \Rightarrow \alpha_r = \frac{\pi}{180} \cdot \frac{162^\circ}{1} \Rightarrow \alpha_r = \frac{\pi}{180} \cdot \frac{162^\circ}{1} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \alpha_r = \frac{\pi}{10} \cdot \frac{9}{1} \Rightarrow \alpha_r = \frac{9 \cdot \pi}{10}.$$

Odgovor je pod A.

Vježba 268

Mjera kuta je 81° . Koliko je to radijana?

- A. $\frac{9 \cdot \pi}{10}$ B. $\frac{10 \cdot \pi}{9}$ C. $\frac{9 \cdot \pi}{20}$ D. $\frac{20 \cdot \pi}{9}$

Rezultat: C.

Zadatak 269 (4A, 4B, TUPŠ)

Mjera kuta je $\frac{7 \cdot \pi}{10}$ radijana. Koliko je to stupnjeva?

- A. 21° B. 63° C. 94° D. 126°

Rješenje 269

Ponovimo!

$$n = \frac{n}{1}$$

Kut s mjerom od α_r radijana ima

$$\alpha^\circ = \frac{180}{\pi} \cdot \alpha_r$$

stupnjeva.

Skratiti razlomak znači brojnik i nazivnik tog razlomka podijeliti istim brojem različitim od nule i jedinice

$$\frac{a \cdot n}{b \cdot n} = \frac{a}{b}, \quad n \neq 0, \quad n \neq 1.$$

$$\left. \begin{array}{l} \alpha_r = \frac{7 \cdot \pi}{10} \\ \alpha^0 = \frac{180^0}{\pi} \cdot \alpha_r \end{array} \right\} \Rightarrow \alpha^0 = \frac{180^0}{\pi} \cdot \frac{7 \cdot \pi}{10} \Rightarrow \alpha^0 = \frac{180^0}{\pi} \cdot \frac{7 \cdot \pi}{10} \Rightarrow \alpha^0 = \frac{180^0}{1} \cdot \frac{7}{10} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \alpha^0 = \frac{180^0}{1} \cdot \frac{7}{10} \Rightarrow \alpha^0 = \frac{18^0}{1} \cdot \frac{7}{1} \Rightarrow \alpha^0 = 18^0 \cdot 7 \Rightarrow \alpha^0 = 126^0.$$

Odgovor je pod D.

Vježba 269

Mjera kuta je $\frac{7 \cdot \pi}{20}$ radijana. Koliko je to stupnjeva?

- A. 21^0 B. 63^0 C. 94^0 D. 126^0

Rezultat: B.

Zadatak 270 (Ivana, gimnazija)

Pojednostavni $\frac{\operatorname{ctg}^2 x \cdot \cos^2 x}{\operatorname{ctg}^2 x - \cos^2 x}$.

- A. $\operatorname{ctg} x$ B. 1 C. -1 D. $\sin x$

Rješenje 270

Ponovimo!

$$\operatorname{ctg} x = \frac{\cos x}{\sin x}, \quad \left(\frac{a}{b}\right)^2 = \frac{a^2}{b^2}, \quad n = \frac{n}{1}, \quad \frac{a \cdot c}{b \cdot d} = \frac{a \cdot c}{b \cdot d}, \quad \frac{a \cdot c}{b \cdot d} = \frac{a \cdot d - b \cdot c}{b \cdot d}.$$

$$\cos^2 x + \sin^2 x = 1, \quad a^n \cdot a^m = a^{n+m}, \quad \frac{\frac{a}{b}}{\frac{c}{d}} = \frac{a \cdot d}{b \cdot c}.$$

Zakon distribucije množenja prema zbrajanju.

$$a \cdot (b + c) = a \cdot b + a \cdot c, \quad a \cdot b + a \cdot c = a \cdot (b + c).$$

Skratiti razlomak znači brojnik i nazivnik tog razlomka podijeliti istim brojem različitim od nule i jedinice

$$\frac{a \cdot n}{b \cdot n} = \frac{a}{b}, \quad n \neq 0, \quad n \neq 1.$$

$$\frac{\operatorname{ctg}^2 x \cdot \cos^2 x}{\operatorname{ctg}^2 x - \cos^2 x} = \frac{\frac{\cos^2 x}{\sin^2 x} \cdot \cos^2 x}{\frac{\cos^2 x}{\sin^2 x} - \cos^2 x} = \frac{\frac{\cos^2 x}{\sin^2 x} \cdot \frac{\cos^2 x}{1}}{\frac{\cos^2 x}{\sin^2 x} - \frac{\cos^2 x}{1}} = \frac{\frac{\cos^4 x}{\sin^2 x}}{\frac{\cos^2 x - \cos^2 x \cdot \sin^2 x}{\sin^2 x}} =$$

$$\begin{aligned}
&= \frac{\frac{\cos^4 x}{\sin^2 x}}{\frac{\cos^2 x - \cos^2 x \cdot \sin^2 x}{\sin^2 x}} = \frac{\frac{\cos^4 x}{1}}{\frac{\cos^2 x - \cos^2 x \cdot \sin^2 x}{1}} = \frac{\cos^4 x}{\cos^2 x - \cos^2 x \cdot \sin^2 x} = \frac{\cos^4 x}{\cos^2 x \cdot (1 - \sin^2 x)} = \\
&= \frac{\cos^4 x}{\cos^2 x \cdot (1 - \sin^2 x)} = \frac{\cos^2 x}{1 - \sin^2 x} = \frac{\cos^2 x}{\cos^2 x} = \frac{\cos^2 x}{\cos^2 x} = 1.
\end{aligned}$$

Odgovor je pod B.

Vježba 270

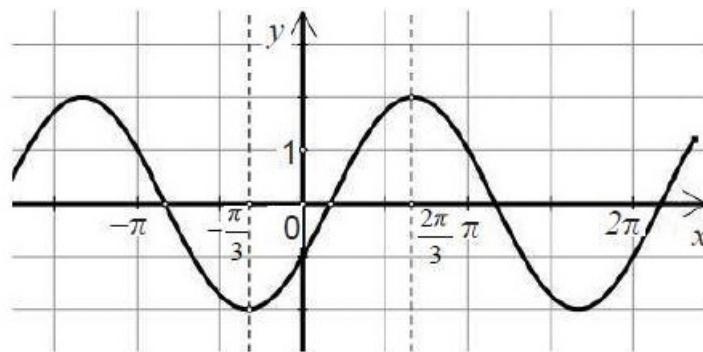
Pojednostavni $\frac{\operatorname{ctg}^2 x - \cos^2 x}{\operatorname{ctg}^2 x \cdot \cos^2 x}$.

A. $\operatorname{ctg} x$ B. 1 C. -1 D. $\sin x$

Rezultat: B.

Zadatak 271 (Mihaela, gimnazija)

Grafom je zadana funkcija $f(x) = A \cdot \sin(x + C)$. Odredite A i C.

Rješenje 271

Ponovimo!

$$\frac{a}{b} - \frac{c}{d} = \frac{a \cdot d - b \cdot c}{b \cdot d}, \quad \sin \frac{\pi}{2} = 1.$$

Harmonijska funkcija je funkcija oblika

$$f(x) = A \cdot \sin(B \cdot x + C).$$

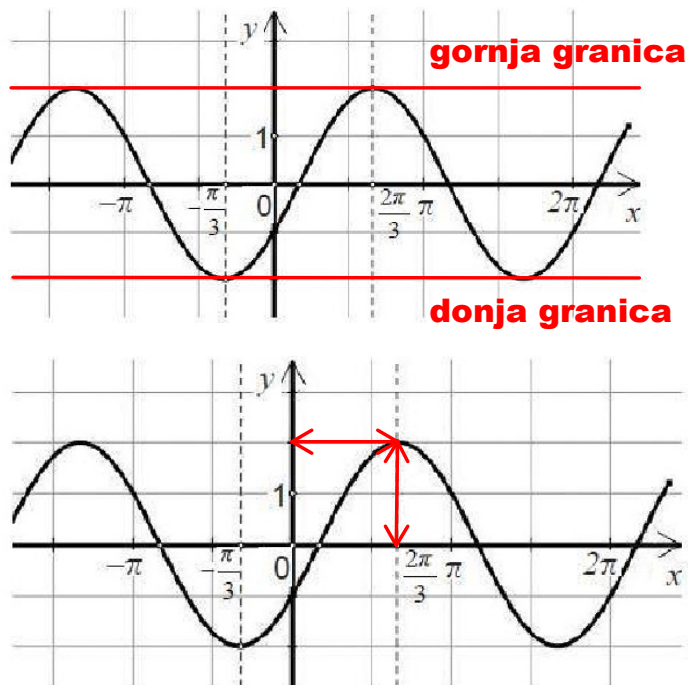
Koeficijent A zove se amplituda, B se naziva kružna frekvencija, a C fazni pomak.

Trigonometrijska jednažba $\sin x = a$, $|a| \leq 1$

Skup rješenja jednažbe $\sin x = a$, $|a| \leq 1$, je $\{x_0 + k \cdot 2 \cdot \pi : k \in \mathbb{Z}\} \cup \{\pi - x_0 + k \cdot 2 \cdot \pi : k \in \mathbb{Z}\}$

gdje je $x_0 \in \mathbb{R}$ jedno rješenje te jednažbe.

$$\sin x = \sin x_0 \Rightarrow x = x_0.$$

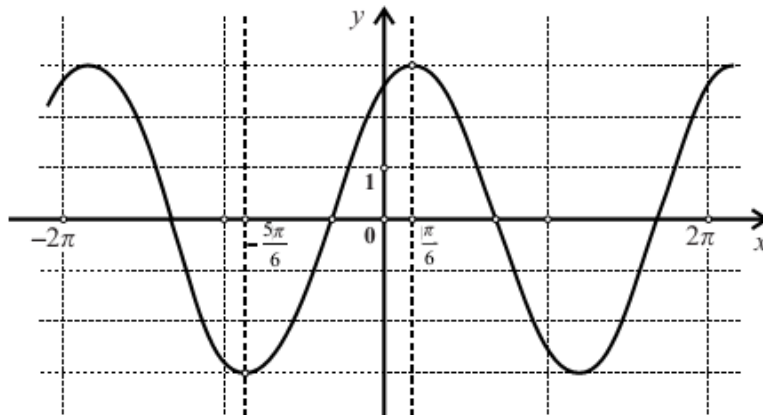

Sa slike vidi se da je funkcija omeđena. Po y osi njezine vrijednosti variraju između -2 i 2 pa je amplituda (maksimalna udaljenost od položaja ravnoteže) $A = 2$. Budući da u točki $\frac{2 \cdot \pi}{3}$ na x osi zadana funkcija postiže maksimalni iznos 2 , slijedi:

$$\begin{aligned}
 & \left. \begin{aligned} A = 2, \quad f\left(\frac{2 \cdot \pi}{3}\right) = 2 \\ f(x) = A \cdot \sin(x + C) \end{aligned} \right\} \Rightarrow \left. \begin{aligned} f\left(\frac{2 \cdot \pi}{3}\right) = 2 \\ f(x) = 2 \cdot \sin(x + C) \end{aligned} \right\} \Rightarrow \left. \begin{aligned} f\left(\frac{2 \cdot \pi}{3}\right) = 2 \\ f\left(\frac{2 \cdot \pi}{3}\right) = 2 \cdot \sin\left(\frac{2 \cdot \pi}{3} + C\right) \end{aligned} \right\} \Rightarrow \\
 & \Rightarrow 2 \cdot \sin\left(\frac{2 \cdot \pi}{3} + C\right) = 2 \Rightarrow 2 \cdot \sin\left(\frac{2 \cdot \pi}{3} + C\right) = 2 \quad / : 2 \Rightarrow \sin\left(\frac{2 \cdot \pi}{3} + C\right) = 1 \Rightarrow \\
 & \Rightarrow \sin\left(\frac{2 \cdot \pi}{3} + C\right) = \sin \frac{\pi}{2} \Rightarrow \frac{2 \cdot \pi}{3} + C = \frac{\pi}{2} \Rightarrow C = \frac{\pi}{2} - \frac{2 \cdot \pi}{3} \Rightarrow C = \frac{3 \cdot \pi - 4 \cdot \pi}{6} \Rightarrow C = -\frac{\pi}{6}
 \end{aligned}$$

Vježba 271

Grafom je zadana funkcija $f(x) = A \cdot \sin(x + C)$. Odredite A i C.

Rezultat: $A = 3$, $C = \frac{\pi}{3}$.

Zadatak 272 (Valentina, gimnazija)

Izračunaj $\sin\left(x + \frac{\pi}{6}\right) - \sin\left(x - \frac{\pi}{6}\right)$.

Rješenje 272

Ponovimo!

$$\sin \frac{\pi}{6} = \frac{1}{2} \quad , \quad \sin \alpha - \sin \beta = 2 \cdot \cos \frac{\alpha + \beta}{2} \cdot \sin \frac{\alpha - \beta}{2}.$$

$$\sin(\alpha + \beta) = \sin \alpha \cdot \cos \beta + \cos \alpha \cdot \sin \beta \quad , \quad \sin(\alpha - \beta) = \sin \alpha \cdot \cos \beta - \cos \alpha \cdot \sin \beta.$$

Zakon distribucije množenja prema zbrajanju.

$$a \cdot (b + c) = a \cdot b + a \cdot c \quad , \quad a \cdot b + a \cdot c = a \cdot (b + c).$$

Skratiti razlomak znači brojnik i nazivnik tog razlomka podijeliti istim brojem različitim od nule i jedinice

$$\frac{a \cdot n}{b \cdot n} = \frac{a}{b} \quad , \quad n \neq 0 \quad , \quad n \neq 1.$$

1. inačica

$$\begin{aligned} \sin\left(x + \frac{\pi}{6}\right) - \sin\left(x - \frac{\pi}{6}\right) &= \sin x \cdot \cos \frac{\pi}{6} + \cos x \cdot \sin \frac{\pi}{6} - \left(\sin x \cdot \cos \frac{\pi}{6} - \cos x \cdot \sin \frac{\pi}{6}\right) = \\ &= \sin x \cdot \cos \frac{\pi}{6} + \cos x \cdot \sin \frac{\pi}{6} - \sin x \cdot \cos \frac{\pi}{6} + \cos x \cdot \sin \frac{\pi}{6} = \\ &= \sin x \cdot \cos \frac{\pi}{6} + \cos x \cdot \sin \frac{\pi}{6} - \sin x \cdot \cos \frac{\pi}{6} + \cos x \cdot \sin \frac{\pi}{6} = \cos x \cdot \sin \frac{\pi}{6} + \cos x \cdot \sin \frac{\pi}{6} = \\ &= 2 \cdot \cos x \cdot \sin \frac{\pi}{6} = 2 \cdot \cos x \cdot \frac{1}{2} = 2 \cdot \cos x \cdot \frac{1}{2} = \cos x. \end{aligned}$$

2. inačica

$$\begin{aligned} \sin\left(x + \frac{\pi}{6}\right) - \sin\left(x - \frac{\pi}{6}\right) &= 2 \cdot \cos \frac{\left(x + \frac{\pi}{6}\right) + \left(x - \frac{\pi}{6}\right)}{2} \cdot \sin \frac{\left(x + \frac{\pi}{6}\right) - \left(x - \frac{\pi}{6}\right)}{2} = \\ &= 2 \cdot \cos \frac{x + \frac{\pi}{6} + x - \frac{\pi}{6}}{2} \cdot \sin \frac{x + \frac{\pi}{6} - x + \frac{\pi}{6}}{2} = 2 \cdot \cos \frac{x + \frac{\pi}{6} + x - \frac{\pi}{6}}{2} \cdot \sin \frac{x + \frac{\pi}{6} - x + \frac{\pi}{6}}{2} = \\ &= 2 \cdot \cos \frac{x + x}{2} \cdot \sin \frac{\frac{\pi}{6} + \frac{\pi}{6}}{2} = 2 \cdot \cos \frac{2 \cdot x}{2} \cdot \sin \frac{2 \cdot \frac{\pi}{6}}{2} = 2 \cdot \cos \frac{2 \cdot x}{2} \cdot \sin \frac{2 \cdot \frac{\pi}{6}}{2} = \\ &= 2 \cdot \cos x \cdot \sin \frac{\pi}{6} = 2 \cdot \cos x \cdot \frac{1}{2} = 2 \cdot \cos x \cdot \frac{1}{2} = \cos x. \end{aligned}$$

Vježba 272

Izračunaj $\sin\left(x + \frac{\pi}{6}\right) + \sin\left(\frac{\pi}{6} - x\right)$.

Rezultat: $\cos x$.

Zadatak 273 (Matea, gimnazija)

Broj $\frac{\pi}{8}$ rješenje je jednadžbe $\frac{1}{\sin^2 x} + \frac{1}{\cos^2 x} = a$ ako je:

- A. $a = 8$ B. $a = 6$ C. $a = 4$ D. $a = 2$

Rješenje 273

Ponovimo!

$$\frac{a}{b} + \frac{c}{d} = \frac{a \cdot d + b \cdot c}{b \cdot d}, \quad \cos^2 \alpha + \sin^2 \alpha = 1, \quad (a \cdot b)^n = a^n \cdot b^n, \quad \sin 2\alpha = 2 \cdot \sin \alpha \cdot \cos \alpha.$$

$$n = \frac{n}{1}, \quad \frac{\frac{a}{b}}{\frac{c}{d}} = \frac{a \cdot d}{b \cdot c}, \quad \sin \frac{\pi}{4} = \frac{\sqrt{2}}{2}, \quad \left(\frac{a}{b}\right)^n = \frac{a^n}{b^n}, \quad (\sqrt{a})^2 = a.$$

Proširiti razlomak znači brojnik i nazivnik tog razlomka pomnožiti istim brojem različitim od nule i jedinice

$$\frac{a}{b} = \frac{a \cdot n}{b \cdot n}, \quad n \neq 0, \quad n \neq 1.$$

Skratiti razlomak znači brojnik i nazivnik tog razlomka podijeliti istim brojem različitim od nule i jedinice

$$\frac{a \cdot n}{b \cdot n} = \frac{a}{b}, \quad n \neq 0, \quad n \neq 1.$$

$$\begin{aligned} \frac{1}{\sin^2 x} + \frac{1}{\cos^2 x} = a &\Rightarrow \frac{\cos^2 x + \sin^2 x}{\cos^2 x \cdot \sin^2 x} = a \Rightarrow \frac{1}{\cos^2 x \cdot \sin^2 x} = a \Rightarrow \left[\begin{array}{l} \text{proširimo} \\ \text{razlomak s 4} \end{array} \right] \Rightarrow \\ \Rightarrow \frac{4}{4 \cdot \cos^2 x \cdot \sin^2 x} = a &\Rightarrow \frac{4}{(2 \cdot \cos x \cdot \sin x)^2} = a \Rightarrow \frac{4}{(\sin 2x)^2} = a \Rightarrow \frac{4}{\left(\sin 2 \cdot \frac{\pi}{8}\right)^2} = a \Rightarrow \\ \Rightarrow \frac{4}{\left(\sin 2 \cdot \frac{\pi}{8}\right)^2} = a &\Rightarrow \frac{4}{\left(\sin \frac{\pi}{4}\right)^2} = a \Rightarrow \frac{4}{\left(\frac{\sqrt{2}}{2}\right)^2} = a \Rightarrow \frac{4}{\frac{(\sqrt{2})^2}{2^2}} = a \Rightarrow \frac{4}{\frac{2}{4}} = a \Rightarrow \\ &\Rightarrow \frac{4}{\frac{1}{2}} = a \Rightarrow \frac{16}{2} = a \Rightarrow a = 8. \end{aligned}$$

Odgovor je pod A.

Vježba 273

Broj $\frac{\pi}{4}$ rješenje je jednadžbe $\frac{1}{\sin^2 x} + \frac{1}{\cos^2 x} = a$ ako je:

- A. $a = 8$ B. $a = 6$ C. $a = 4$ D. $a = 2$

Rezultat: C.

Zadatak 274 (Matea, gimnazija)

Ako je $\sin x + \cos x = a$, tada je $\sin^4 x + \cos^4 x$ jednako:

$$A. \frac{a^4 - 1}{2} \quad B. \frac{a^4 + 1}{2} \quad C. \frac{1 - 2 \cdot a^2 - a^4}{2} \quad D. \frac{1 + 2 \cdot a^2 - a^4}{2}$$

Rješenje 274

Ponovimo!

$$(a+b)^2 = a^2 + 2 \cdot a \cdot b + b^2, \quad \cos^2 \alpha + \sin^2 \alpha = 1, \quad (a \cdot b)^n = a^n \cdot b^n.$$

$$(a-b)^2 = a^2 - 2 \cdot a \cdot b + b^2, \quad \frac{a}{b} - \frac{c}{d} = \frac{a \cdot d - b \cdot c}{b \cdot d}, \quad n = \frac{n}{1}, \quad (a^n)^m = a^{n \cdot m}.$$

Zakon distribucije množenja prema zbrajanju.

$$a \cdot (b+c) = a \cdot b + a \cdot c, \quad a \cdot b + a \cdot c = a \cdot (b+c).$$

Skratiti razlomak znači brojnik i nazivnik tog razlomka podijeliti istim brojem različitim od nule i jedinice

$$\frac{a \cdot n}{b \cdot n} = \frac{a}{b}, \quad n \neq 0, \quad n \neq 1.$$

Najprije preoblikujemo zadanu jednakost.

$$\begin{aligned} \sin x + \cos x = a &\Rightarrow \sin x + \cos x = a \quad / \cdot 2 \Rightarrow (\sin x + \cos x)^2 = a^2 \Rightarrow \\ \Rightarrow \sin^2 x + 2 \cdot \sin x \cdot \cos x + \cos^2 x &= a^2 \Rightarrow 2 \cdot \sin x \cdot \cos x = a^2 - 1 \Rightarrow \\ \Rightarrow 2 \cdot \sin x \cdot \cos x &= a^2 - 1 \quad / \cdot \frac{1}{2} \Rightarrow \sin x \cdot \cos x = \frac{a^2 - 1}{2}. \end{aligned}$$

Sada računamo:

$$\begin{aligned} \sin^4 x + \cos^4 x &= \sin^4 x + 2 \cdot \sin^2 x \cdot \cos^2 x + \cos^4 x - 2 \cdot \sin^2 x \cdot \cos^2 x = \\ &= (\sin^4 x + 2 \cdot \sin^2 x \cdot \cos^2 x + \cos^4 x) - 2 \cdot \sin^2 x \cdot \cos^2 x = \\ &= \left((\sin^2 x)^2 + 2 \cdot \sin^2 x \cdot \cos^2 x + (\cos^2 x)^2 \right) - 2 \cdot \sin^2 x \cdot \cos^2 x = \\ &= (\sin^2 x + \cos^2 x)^2 - 2 \cdot \sin^2 x \cdot \cos^2 x = 1^2 - 2 \cdot \sin^2 x \cdot \cos^2 x = 1 - 2 \cdot \sin^2 x \cdot \cos^2 x = \\ &= 1 - 2 \cdot (\sin x \cdot \cos x)^2 = \left[\sin x \cdot \cos x = \frac{a^2 - 1}{2} \right] = 1 - 2 \cdot \left(\frac{a^2 - 1}{2} \right)^2 = 1 - 2 \cdot \frac{(a^2 - 1)^2}{2^2} = \\ &= 1 - 2 \cdot \frac{a^4 - 2 \cdot a^2 + 1}{4} = 1 - 2 \cdot \frac{a^4 - 2 \cdot a^2 + 1}{4} = 1 - \frac{a^4 - 2 \cdot a^2 + 1}{2} = \frac{1}{1} - \frac{a^4 - 2 \cdot a^2 + 1}{2} = \\ &= \frac{2 - (a^4 - 2 \cdot a^2 + 1)}{2} = \frac{2 - a^4 + 2 \cdot a^2 - 1}{2} = \frac{1 + 2 \cdot a^2 - a^4}{2}. \end{aligned}$$

Odgovor je pod D.

2.inačica

$$\begin{aligned}
\sin\left(x + \frac{\pi}{6}\right) - \sin\left(x - \frac{\pi}{6}\right) &= 2 \cdot \cos\left(\frac{\left(x + \frac{\pi}{6}\right) + \left(x - \frac{\pi}{6}\right)}{2}\right) \cdot \sin\left(\frac{\left(x + \frac{\pi}{6}\right) - \left(x - \frac{\pi}{6}\right)}{2}\right) = \\
&= 2 \cdot \cos\frac{x + \frac{\pi}{6} + x - \frac{\pi}{6}}{2} \cdot \sin\frac{x + \frac{\pi}{6} - x + \frac{\pi}{6}}{2} = 2 \cdot \cos\frac{x + \frac{\pi}{6} + x - \frac{\pi}{6}}{2} \cdot \sin\frac{x + \frac{\pi}{6} - x + \frac{\pi}{6}}{2} = \\
&= 2 \cdot \cos\frac{x+x}{2} \cdot \sin\frac{\frac{\pi}{6} + \frac{\pi}{6}}{2} = 2 \cdot \cos\frac{2 \cdot x}{2} \cdot \sin\frac{2 \cdot \frac{\pi}{6}}{2} = 2 \cdot \cos\frac{2 \cdot x}{2} \cdot \sin\frac{2 \cdot \frac{\pi}{6}}{2} = \\
&= 2 \cdot \cos x \cdot \sin\frac{\pi}{6} = 2 \cdot \cos x \cdot \frac{1}{2} = 2 \cdot \cos x \cdot \frac{1}{2} = \cos x.
\end{aligned}$$

Vježba 274

Ako je $\sin x + \cos x = 1$, tada je $\sin^4 x + \cos^4 x$ jednako:

- A. 1 B. 2 C. 3 D. 4

Rezultat: A.

Zadatak 275 (Ivan, tehnička škola)

Ako je $\frac{5 \cdot \sin \alpha - 4 \cdot \cos \alpha}{7 \cdot \sin \alpha - 5 \cdot \cos \alpha} = 1$, tada je $\operatorname{tg} \alpha$ jednako:

- A. $\frac{1}{2}$ B. $-\frac{1}{2}$ C. $\frac{1}{3}$ D. $-\frac{1}{3}$

Rješenje 275

Ponovimo!

$$\frac{a}{b} = \frac{c}{d}, \quad \frac{a-b}{n} = \frac{a}{n} - \frac{b}{n}, \quad \operatorname{tg} \alpha = \frac{\sin \alpha}{\cos \alpha}.$$

$$\begin{aligned}
\frac{5 \cdot \sin \alpha - 4 \cdot \cos \alpha}{7 \cdot \sin \alpha - 5 \cdot \cos \alpha} = 1 &\Rightarrow \frac{5 \cdot \sin \alpha - 4 \cdot \cos \alpha}{7 \cdot \sin \alpha - 5 \cdot \cos \alpha} = 1 \Rightarrow \frac{5 \cdot \sin \alpha - 4 \cdot \cos \alpha}{\cos \alpha} = 1 \Rightarrow \frac{5 \cdot \sin \alpha - 4 \cdot \cos \alpha}{\cos \alpha} = 1 \Rightarrow \\
&\Rightarrow \frac{5 \cdot \sin \alpha}{\cos \alpha} - \frac{4 \cdot \cos \alpha}{\cos \alpha} = 1 \Rightarrow \frac{5 \cdot \sin \alpha}{\cos \alpha} - \frac{4 \cdot \cos \alpha}{\cos \alpha} = 1 \Rightarrow \frac{5 \cdot \operatorname{tg} \alpha - 4}{7 \cdot \operatorname{tg} \alpha - 5} = 1 \Rightarrow \\
&\Rightarrow \frac{5 \cdot \operatorname{tg} \alpha - 4}{7 \cdot \operatorname{tg} \alpha - 5} = 1 \quad | \cdot (7 \cdot \operatorname{tg} \alpha - 5) \Rightarrow 5 \cdot \operatorname{tg} \alpha - 4 = 7 \cdot \operatorname{tg} \alpha - 5 \Rightarrow 5 \cdot \operatorname{tg} \alpha - 7 \cdot \operatorname{tg} \alpha = -5 + 4 \Rightarrow \\
&\Rightarrow -2 \cdot \operatorname{tg} \alpha = -1 \Rightarrow -2 \cdot \operatorname{tg} \alpha = -1 \quad | : (-2) \Rightarrow \operatorname{tg} \alpha = \frac{1}{2}.
\end{aligned}$$

Odgovor je pod A.

Vježba 275

Ako je $\frac{4 \cdot \cos \alpha - 5 \cdot \sin \alpha}{5 \cdot \cos \alpha - 7 \cdot \sin \alpha} = 1$, tada je $\operatorname{tg} \alpha$ jednako:

A. $\frac{1}{2}$ B. $-\frac{1}{2}$ C. $\frac{1}{3}$ D. $-\frac{1}{3}$

Rezultat: A.

Zadatak 276 (Ivan, tehnička škola)

Za dopustive vrijednosti od x vrijednost izraza

$$\frac{\sin^3 x + \cos^3 x}{\sin x + \cos x} + \frac{\sin^3 x - \cos^3 x}{\sin x - \cos x} + \frac{\sin^4 x - \cos^4 x}{\sin^2 x - \cos^2 x}$$
 je jednaka:

A. 1 B. 2 C. 3 D. 4

Rješenje 276

Ponovimo!

$$a^3 + b^3 = (a+b) \cdot (a^2 - a \cdot b + b^2) \quad , \quad a^3 - b^3 = (a-b) \cdot (a^2 + a \cdot b + b^2)$$

$$a^2 - b^2 = (a-b) \cdot (a+b) \quad , \quad (a^n)^m = a^{n \cdot m} \quad , \quad \cos^2 x + \sin^2 x = 1$$

Zakon distribucije množenja prema zbrajanju.

$$a \cdot (b+c) = a \cdot b + a \cdot c \quad , \quad a \cdot b + a \cdot c = a \cdot (b+c)$$

Skratiti razlomak znači brojnik i nazivnik tog razlomka podijeliti istim brojem različitim od nule i jedinice

$$\frac{a \cdot n}{b \cdot n} = \frac{a}{b} \quad , \quad n \neq 0 \quad , \quad n \neq 1$$

$$\begin{aligned} & \frac{\sin^3 x + \cos^3 x}{\sin x + \cos x} + \frac{\sin^3 x - \cos^3 x}{\sin x - \cos x} + \frac{\sin^4 x - \cos^4 x}{\sin^2 x - \cos^2 x} = \\ & = \frac{(\sin x + \cos x) \cdot (\sin^2 x - \sin x \cdot \cos x + \cos^2 x)}{\sin x + \cos x} + \frac{(\sin x - \cos x) \cdot (\sin^2 x + \sin x \cdot \cos x + \cos^2 x)}{\sin x - \cos x} + \\ & \quad + \frac{(\sin^2 x - \cos^2 x) \cdot (\sin^2 x + \cos^2 x)}{\sin^2 x - \cos^2 x} = \\ & = \frac{(\sin x + \cos x) \cdot (\sin^2 x - \sin x \cdot \cos x + \cos^2 x)}{\sin x + \cos x} + \frac{(\sin x - \cos x) \cdot (\sin^2 x + \sin x \cdot \cos x + \cos^2 x)}{\sin x - \cos x} + \\ & \quad + \frac{(\sin^2 x - \cos^2 x) \cdot (\sin^2 x + \cos^2 x)}{\sin^2 x - \cos^2 x} = \\ & = \sin^2 x - \sin x \cdot \cos x + \cos^2 x + \sin^2 x + \sin x \cdot \cos x + \cos^2 x + \sin^2 x + \cos^2 x = \\ & = \sin^2 x - \sin x \cdot \cos x + \cos^2 x + \sin^2 x + \sin x \cdot \cos x + \cos^2 x + \sin^2 x + \cos^2 x = \\ & = \sin^2 x + \cos^2 x + \sin^2 x + \cos^2 x + \sin^2 x + \cos^2 x = 3 \cdot \sin^2 x + 3 \cdot \cos^2 x = \end{aligned}$$

$$= 3 \cdot (\sin^2 x + \cos^2 x) = 3 \cdot 1 = 3.$$

Odgovor je pod C.

Vježba 276

Za dopustive vrijednosti od x vrijednost izraza

$$\frac{\sin^3 x + \cos^3 x}{\sin x + \cos x} - \frac{\cos^3 x - \sin^3 x}{\cos x - \sin x} + \frac{\sin^4 x - \cos^4 x}{\sin^2 x - \cos^2 x}$$
 je jednaka:

- A. 1 B. 2 C. 3 D. 4

Rezultat: C.

Zadatak 277 (Božidar, srednja škola)

Ako je $x \in \left(0, 90^\circ \right)$ i $\sin 2x = \frac{3}{4}$, koliko je $|\cos x - \sin x|$?

- A. 0 B. $\frac{1}{2}$ C. $\frac{1}{3}$ D. $\frac{1}{4}$

Rješenje 277

Ponovimo!

$$a = b, c \in \mathbb{R} \Rightarrow a + c = b + c, \quad \cos^2 \alpha + \sin^2 \alpha = 1, \quad \sin 2\alpha = 2 \cdot \sin \alpha \cdot \cos \alpha.$$

$$(a-b)^2 = a^2 - 2 \cdot a \cdot b + b^2, \quad \sqrt{a^2} = |a|, \quad n = \frac{n}{1}, \quad \frac{a}{b} - \frac{c}{d} = \frac{a \cdot d - b \cdot c}{b \cdot d}.$$

Za realni broj x njegova je apsolutna vrijednost (modul) broj $|x|$ koji određujemo na ovaj način:

$$|x| = \begin{cases} x, & x \geq 0 \\ -x, & x < 0. \end{cases}$$

Ako je broj x pozitivan ili nula, tada je on jednak svojoj apsolutnoj vrijednosti. Za svaki $x, x \geq 0$, vrijedi $|x| = x$.

Ako je x negativan broj, njegova apsolutna vrijednost je suprotan broj $-x$ koji je pozitivan. Za svaki $x, x < 0$, je $|x| = -x$.

$$\begin{aligned} \sin 2x = \frac{3}{4} &\Rightarrow \sin 2x = \frac{3}{4} / \cdot (-1) \Rightarrow -\sin 2x = -\frac{3}{4} \Rightarrow -\sin 2x = -\frac{3}{4} / +1 \Rightarrow \\ &\Rightarrow 1 - \sin 2x = 1 - \frac{3}{4} \Rightarrow \cos^2 x + \sin^2 x - \sin 2x = \frac{1}{4} - \frac{3}{4} \Rightarrow \cos^2 x - \sin 2x + \sin^2 x = \frac{4-3}{4} \Rightarrow \\ &\Rightarrow \cos^2 x - 2 \cdot \sin x \cdot \cos x + \sin^2 x = \frac{1}{4} \Rightarrow (\cos x - \sin x)^2 = \frac{1}{4} \Rightarrow (\cos x - \sin x)^2 = \frac{1}{4} / \sqrt{\quad} \Rightarrow \\ &\Rightarrow \sqrt{(\cos x - \sin x)^2} = \sqrt{\frac{1}{4}} \Rightarrow |\cos x - \sin x| = \frac{1}{2}. \end{aligned}$$

Odgovor je pod C.

Vježba 277

Ako je $x \in \left(0, 90^\circ \right)$ i $\sin 2x = \frac{8}{9}$, koliko je $|\cos x - \sin x|$?

- A. 0 B. $\frac{1}{2}$ C. $\frac{1}{3}$ D. $\frac{1}{4}$

Rezultat: C.

Zadatak 278 (Gaby, gimnazija)

Riješi jednačbu $\sin x \cdot \cos x + \operatorname{tg} x \cdot \operatorname{ctg} x = 1$.

Rješenje 278

Ponovimo!

$$\operatorname{tg} \alpha \cdot \operatorname{ctg} \alpha = 1, \quad \sin x = 0 \Rightarrow x = k \cdot \pi, \quad k \in \mathbb{Z}, \quad \cos x = 0 \Rightarrow x = \frac{\pi}{2} + k \cdot \pi, \quad k \in \mathbb{Z}.$$

Da bi umnožak bio jednak nuli, dovoljno je da jedan faktor bude jednak nuli.

$$a \cdot b = 0 \Leftrightarrow a = 0 \text{ ili } b = 0 \text{ ili } a = b = 0.$$

Treba znati:

- Funkcija sinus definirana je za sve realne brojeve (kažemo da je definirana na skupu \mathbb{R}).
- Funkcija kosinus definirana je za sve realne brojeve (kažemo da je definirana na skupu \mathbb{R}).
- Funkcija tangens definirana je za sve realne brojeve koji su različiti od $\frac{\pi}{2} + k \cdot \pi$, $k \in \mathbb{Z}$.
- Funkcija kotangens definirana je za sve realne brojeve koji su različiti od $k \cdot \pi$, $k \in \mathbb{Z}$.

Sada računamo:

$$\begin{aligned} \sin x \cdot \cos x + \operatorname{tg} x \cdot \operatorname{ctg} x = 1 &\Rightarrow [\operatorname{tg} x \cdot \operatorname{ctg} x = 1] \Rightarrow \sin x \cdot \cos x + 1 = 1 \Rightarrow \sin x \cdot \cos x + 1 = 1 \Rightarrow \\ &\Rightarrow \sin x \cdot \cos x = 0 \Rightarrow \left. \begin{array}{l} \sin x = 0 \\ \cos x = 0 \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} x = \sin^{-1} 0 \\ x = \cos^{-1} 0 \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} x = k \cdot \pi, \quad k \in \mathbb{Z} \\ x = \frac{\pi}{2} + k \cdot \pi, \quad k \in \mathbb{Z} \end{array} \right\}. \end{aligned}$$

Budući da za te realne brojeve funkcije tangens i kotangens nisu definirane, jednačba nema rješenja.

Vježba 278

Riješi jednačbu $\sin x \cdot \cos x + 1 = \operatorname{tg} x \cdot \operatorname{ctg} x$.

Rezultat: Nema rješenja.

Zadatak 279 (MT, gimnazija)

Riješi jednačbu $\sin(\cos x) = 0$.

Rješenje 279

Ponovimo!

$$\sin x = 0 \Rightarrow x = k \cdot \pi, \quad k \in \mathbb{Z}, \quad \cos x = 0 \Rightarrow x = \frac{\pi}{2} + k \cdot \pi, \quad k \in \mathbb{Z}.$$

$$\cos : \mathbb{R} \rightarrow [-1, 1], \quad |\cos x| \leq 1.$$

$$\sin(\cos x) = 0.$$

Uvodimo zamjenu (supstituciju).

$$t = \cos x.$$

$$\sin(\cos x) = 0 \Rightarrow \left[\begin{array}{l} \text{zamjena} \\ t = \cos x \end{array} \right] \Rightarrow \sin t = 0 \Rightarrow t = \sin^{-1} 0 \Rightarrow t = k \cdot \pi, \quad k \in \mathbb{Z}.$$

Vraćamo se na zamjenu.

$$\left. \begin{array}{l} t = \cos x \\ t = k \cdot \pi \end{array} \right\} \Rightarrow \cos x = k \cdot \pi.$$

Budući da je kodomena funkcije kosinus segment $[-1, 1]$, tj. vrijedi

$$|\cos x| \leq 1,$$

slijedi da cijeli broj k može biti samo 0, $k = 0$.

Tada je:

$$\left. \begin{array}{l} \cos x = k \cdot \pi \\ k = 0 \end{array} \right\} \Rightarrow \cos x = 0 \cdot \pi \Rightarrow \cos x = 0 \Rightarrow x = \cos^{-1} 0 \Rightarrow x = \frac{\pi}{2} + k \cdot \pi, k \in \mathbb{Z}.$$

Vježba 279

$$2 \cdot \cos(\sin x) = 0.$$

Rezultat: $x = \frac{\pi}{2} + k \cdot \pi, k \in \mathbb{Z}.$

Zadatak 280 (Sany, gimnazija)

Ako je $\sin x + \sin y = a$ i $\cos x + \cos y = b$, tada je $\cos(x - y)$ jednako:

$$A. \frac{a^2 + b^2}{a + b} \quad B. \frac{a^2 - b^2}{a^2 + b^2} \quad C. \frac{a^2 + b^2}{2} \quad D. \frac{a^2 + b^2 - 2}{2}$$

Rješenje 280

Ponovimo!

$$(a+b)^2 = a^2 + 2 \cdot a \cdot b + b^2, \quad \sin^2 \alpha + \cos^2 \alpha = 1, \quad \cos(\alpha - \beta) = \cos \alpha \cdot \cos \beta + \sin \alpha \cdot \sin \beta.$$

$$\left. \begin{array}{l} a = b \\ c = d \end{array} \right\} \Rightarrow a + c = b + d.$$

Zakon distribucije množenja prema zbrajanju.

$$a \cdot (b + c) = a \cdot b + a \cdot c, \quad a \cdot b + a \cdot c = a \cdot (b + c).$$

$$\left. \begin{array}{l} \sin x + \sin y = a \\ \cos x + \cos y = b \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} \sin x + \sin y = a / 2 \\ \cos x + \cos y = b / 2 \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} (\sin x + \sin y)^2 = a^2 \\ (\cos x + \cos y)^2 = b^2 \end{array} \right\} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \left. \begin{array}{l} \sin^2 x + 2 \cdot \sin x \cdot \sin y + \sin^2 y = a^2 \\ \cos^2 x + 2 \cdot \cos x \cdot \cos y + \cos^2 y = b^2 \end{array} \right\} \Rightarrow \left[\begin{array}{l} \text{zbrojimo} \\ \text{jednakosti} \end{array} \right] \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \sin^2 x + 2 \cdot \sin x \cdot \sin y + \sin^2 y + \cos^2 x + 2 \cdot \cos x \cdot \cos y + \cos^2 y = a^2 + b^2 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow (\sin^2 x + \cos^2 x) + (2 \cdot \cos x \cdot \cos y + 2 \cdot \sin x \cdot \sin y) + (\sin^2 y + \cos^2 y) = a^2 + b^2 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow 1 + 2 \cdot (\cos x \cdot \cos y + \sin x \cdot \sin y) + 1 = a^2 + b^2 \Rightarrow 1 + 2 \cdot \cos(x - y) + 1 = a^2 + b^2 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow 2 \cdot \cos(x - y) = a^2 + b^2 - 1 - 1 \Rightarrow 2 \cdot \cos(x - y) = a^2 + b^2 - 2 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow 2 \cdot \cos(x - y) = a^2 + b^2 - 2 \quad / : 2 \Rightarrow \cos(x - y) = \frac{a^2 + b^2 - 2}{2}.$$

Odgovor je pod D.

Vježba 280

Ako je $\sin x + \sin y = 1$ i $\cos x + \cos y = 1$, tada je $\cos(x - y)$ jednako:

$$A. 1 \quad B. 0 \quad C. 2 \quad D. \frac{1}{2}$$

Rezultat: B.